

Grændserne for den Medvirkning, som Kirkesamfundet selv bør have ved sammes Bestyrelse, saavel som ved Afgjørelsen af kirkelige Sager." Af denne Motivering forekommer det mig ganske klart, at Grundloven har tænkt sig at give Folketirken en Stilling, hvorved Kirkesamfundet fik en større Selvbestemmelse, end det har i de nuværende Forhold. Jeg skal derfor ogsaa villigt vedkjende mig, at jeg anseer det foreliggende Lovforslag som en Begyndelse til at indfri det i Grundloven givne Løfte. Men dermed vil jeg paa ingen Maade have sagt, at man ikke kunde blive staaende ved Lovforslaget, som det nu er; det medfører paa ingen Maade med Nødvendighed, at man skal gaae videre; Erfaringen vil vise, hvorvidt det er ønskeligt at gaae videre, eller hvorvidt det er ønskeligt at blive staaende ved dette Lovforslags Gjennemførelse; jeg anseer Lovforslaget som en Forberedelse, men dog som Noget, der ikke med Nødvendighed medfører Indførelsen af en Kirkeforfatning, og jeg kan derfor ikke ret forstaae, hvorledes de, der ere imod en Kirkeforfatning, af den Grund skulle være imod det foreliggende Lovforslag, naar de forøvrigt i og for sig maatte finde Lovforslaget hensigtsmæssigt. Der er aldeles Intet til Hinder for, at man bliver staaende derved og, inden man gaaer videre, seer, hvorledes Forholdet udvikler sig. Her er i Loven aldeles ikke Tale om at paabjude Drettelsen af Menighedsraad, og derfor ville de ærede Herrer, som troe at have Ret, naar de mene, at Menighedsraad staae noget fremmede for Menigheden, og at Menighederne egentlig ikke ønske dem, med den største Tillid kunne stemme for det foreliggende Lovforslag; thi have de Herrer Ret, saa ville jo Menighedsraadene ikke komme istand; i den største Deel af Landets Menigheder vil der ikke dannes Menighedsraad, og netop ved at stemme for Loven ville de give det sikreste Beviis for deres Menings Rigtighed. Ved Udviklingen af de kirkelige Sager kan man ligesom ved Udviklingen af de politiske Forhold gaae en af to Veie; man kan enten begynde fra oven, skabe den øverste Repræsentation og derved se at udvikle Grundlaget, eller man kan begynde fra neden og derefter se at arbejde sig opad. Naar der derfor næres Frygt for

eller haves Betænkelse ved at begynde fra Grundlaget af, fra Menighedsraadene, saa kunde det vistnok opfattes saaledes, som at de Herrer, der have en saadan Ansættelse, ønskede, at man skulde begynde med den øverste Repræsentation for Kirken — der er aldeles ikke Noget til Hinder derfor — men naar der er gjort en Begyndelse med Grundlaget, med Menighedsraadene, er der derved tillige betegnet, hvilken Veie man skal gaae. I den foreliggende Lov er der, som jeg før bemærkede, ikke noget Paabud om Drettelsen af Menighedsraad; Loven indeholder kun en Bemyndigelse, saaledes at Menighederne, hvis de ønske det, kunne faae Menighedsraad; ønske de det ikke, kunne de blive frie derfor, det Hele er overladt til Menighedernes egen Afgjørelse, — Præsten har vel ogsaa en Indflydelse derpaa, hans Ønsker i denne Henseende kunne ogsaa komme i Betragtning, men de faae ikke nogen afgjørende Indflydelse. — Naar jeg saaledes skulde formulere de Grunde, der ere fremsatte imod dette Lovforslag, saa vilde de komme til at lyde saaledes: Vi ville ikke, at Menighederne maae faae Menighedsraad; selv der, hvor en Majoritet af Menigheden ønsker et Menighedsraad, ville vi dog forhindre den fra at faae det; thi vi mene, at Minoriteten er den, hvis Villie det egentlig kommer an paa. Men at Minoriteten skal have Ret til at forhindre Majoriteten fra at kunne faae Menighedsraad, kan jeg ikke ansee for at være en sund Grundtanke. — Den foreliggende Sag er flere Gange bleven forhandlet med stor Udsørlighed, ligesom den ogsaa i indværende Session er bleven behandlet i det andet Thing, hvis Forhandlinger jeg tør antage at være det ærede Folkething bekjendte, og jeg skal derfor her kun korteligen berøre dem. Hvis det virkelig lykkes at tilveiebringe gode Menighedsraad, da troer jeg, at der vil være vundet overordentlig Meget for den kirkelige Udvikling; jeg troer, at det, at Menigheden som saadan kommer til Selvbevidsthed om, at ogsaa den, og ikke Præstestabet alene, er et af de store Grundlag, hvorpaa Kirken hviler, har en overordentlig stor Betydning. Jeg troer, at det stemmer nøie overeens med den hele protestantiske Aand, ikke at skye Menighederne saaledes tilside, at de blot indtage en passiv